

Ekim tavaları hazırlanır ve bu yerlere serpmeye ve sıravari olarak m²'ye 0.5 g tohum ekimi yapılır. Çok küçük ve hafif olan tohumlar hassas ekim için bir miktar kum veya kül ile karıştırılarak ekilebilir.

Hafifçe bastırılan tohumların üzeri fazla kapatılmadan dikkatlice sulanır. 20-30 °C'de 15-20 günde çimlenirler. Toprak üstü gövde çeliği ile fide yetiştiriciliğinde Nane çelikleri çok kolay ve hızlı kök oluşturabilme özelliğine sahiptir.

Biçimden sonra gövdenin sertleşmiş kısımlarından 10-15 cm'lik parçalar ayrılır ve bu parçalar 2-3 gözü toprak üzerinde kalacak şekilde yetiştirme yerlerine dikilirler.

Toprak altı gövde çeliği (Stolon) ile fide yetiştiriciliğinde yaşlı ve kalitesi iyi olan nane bitkilerinin yerinden sökülerek köklerinin parçalanması ve saçaklı kök parçaları kullanılarak yapılan üretim şeklidir. Ana köklerden ayrılan bu saçaklı kök parçaları çelikle üretim şeklinde olduğu gibi yine viyollere ya da ekim yastıklarına dikilerek sulanır. Fide dikimi yapılmadan önce sulanarak tavlanan toprakta dikim çukurları açılır. Aksi halde yeterli derinlik oluşmaz fideler toprak yüzeyine çıkar.

Gübreleme ve Bakım

Mentollü nane çiçeklenmeden önce hasat edilir. Düzenli sulama ile 2 bazen 3 hasat yapılabilir. Azot destekli gübreleme yapraklı gövdenin büyüme hızında artış sağlar. Toprak analizine göre gübreleme yapılır.

Hasat, Kurutma ve Depolama

Mentollü nane çiçeklenmeden önce hasat edilir. Tıbbi nane kurutmanın ekonomisi önemli ölçüde kurutma havası sıcaklığı ile belirlenir. Bu ürünler için önerilen kurutma havası sıcaklığı 40-60°C'dir. Daha yüksek sıcaklık, nanenin lezzet, renk, uçucu yağ içeriği ve bileşiminde kayıplara neden olur. İnce *Mentha piperita* yaprakları tabakaları %10 nem içeriğine (ıslak baz) ulaşana kadar kurutulur.

Tıbbi nanenin herba veriminin 670-1.350 kg/da, drog yaprak veriminin 106-170 kg/da 'dır.

www.samsun.bel.tr

Samsun'a değer

TIBBİ NANE YETİŞTİRİCİLİĞİ *Mentha piperita*

Samsun Büyükşehir Belediyesi
Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Çiftçi Eğitimi ve Yayım Serisi
Tıbbi Bitkiler Yetiştiriciliği / 4

Tıbbi Nane Yetiştiriciliği

Nane, *Mentha* cinsi türlerine verilen genel bir isim olup Ballıbabagiller (Lamiaceae) ailesinin bir üyesidir.

Ana vatanının, Orta Avrupa ve Asya olduğu belirtilen nane türleri, kuzey yarım kürenin ılıman iklim kuşağında geniş bir yayılım gösterir. Çok yıllık bitkilerdir. Saçak köklü olup fazla derinlere inmezler. Gerek toprak altında gerekse toprak üstünde çok sayıda stolon oluştururlar. Bitki 30-90 cm kadar boylanır, gövdesi yumuşak saplı ve dört köşelidir. Gövde kırmızımsı kahverengidir. Yapraklar ve gövdeler genellikle hafif tüylüdür. Çiçeklenme temmuz-eylül aylarında olur. Kış soğuğu ve dona dayanıklıdır. Toprak üstü aksamı kışın kurur ilkbaharda topraktan çıkan çok sayıda filizden yeniden yükselir. Tüm nane türleri vejetatif olarak çoğaltılır.

Ülkemizde 10 türe ait 15 takson yayılım göstermektedir.

Önemli bazı nane türleri;

- M. piperita* (Peppermint)
- M. spicata* (Spearment)
- M. arvensis* (Japanese mint)
- M. citrata* (Bergamot mint)

Tıbbi nane Mentol bir Ca kanal bloker'ı olup bazı kardiovasküler rahatsızlıklarda (yüksek tansiyon) olumlu etkin rol oynayabilir. Endoskopi'ye bağlı spazm ve ağrıyı indirger, Migrene bağlı baş ağrısında etkilidir, Bulantıyı azaltır, Ağızda oluşan kötü kokuları giderir, Diş plağı oluşumunu indirger, Ülserle bağlı yanmayı azaltır, Sindirim sistemi kasları gevşeterek bağırsak spazmını rahatlatır, Antibakterial ve antiparaziterdir.

Ekolojik İstekleri

Toprak ve İklim istekleri yönünden çok seçici olmayıp toleransı yüksek bir bitkidir. Ilık ve rutubetli ortam koşullarını sever. Sıcak ve kurak koşullarda iyi gelişim göstermez. Ekolojik adaptasyon sağlar, boyu ve yaprakları küçülür, yapraklardaki tüylülük ve içerdiği eterik yağ miktarı artar. Gelişme sıcaklığı 12-15°C arasındadır. Düşük sıcaklıklara dayanabilme özelliğine sahiptir.

Toprak altı kısımları odunlaştığı için toprak üstü zarar görse bile orta derecedeki donlardan zarar görmez. Nane yarı gölgeli ve serin bölgelerde iyi gelişir. Şiddetli ışıktan ve rüzgardan hoşlanmaz. Şiddetli gelen ışık yaprakların gelişimini, büyümesini durdurur. Ayrıca uzun gün nanenin hemen çiçeklenmesine neden olur. Böylece yaprak verimi düşer. Nane üretimi için kumlu-killi ve tınlı topraklar idealdir.

Toprak İşleme ve Fide Dikimi

Fide üretimi için 1/3 perlit ve 2/3 torf karışımı hazırlandıktan sonra viyollerin hazırlanmış toprak karışımına ekim yapılır. Tohum ile üretimde genellikle ticari boyutlu geniş alanlarda yapılan üretimlerde kullanılır.